

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.

Garb'ın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahi şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar ki şehadetleri dinin temeli
Ebedi, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan, İlahi, boşanıp karlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer, belki, başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklal!

Mehmet Akif ERSOY

14. SAYI

Mart • Nisan • Mayıs
İLKBAHAR 2020

dört mevsim

edebiyat
edebiyat-kültür-eğitim-sanat

**Turhal Milli Eğitim Müdürlüğü
Adına İmtiyaz Sahibi ve Genel
Yayın Yönetmeni**
Mehmet YILDIZ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Aziz DURGUN
Şube Müdürü

Yayın Kurulu
Mehmet YILDIZ
Zübeyde ANDIÇ
Güven ZORLU
Veysel KILIÇGİL
Filiz YAVUZ
Abdurrahman ALKAN
Abdullah ÇÖMEZ

Kapak-Dizgi
Abdulvahap SEZGİN

ISSN
2548-0219

Yönetim Yeri
Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Kaymakamlık
Konağı, Zemin Kat
TURHAL/TOKAT

İletişim
Tel: 0356 275 36 00
Faks : 0356 275 25 76
mehmetyildiz060@gmail.com
dortmevsimmedebiyat@gmail.com

Baskı
Bizim Büro Matbaacılık
Büyük Sanayi 1. Cadde.
Sedef Sokak. No:7/1
İskitler/ANKARA
Telefon: 0312 341 51 56

Para ile Satılmaz.
“Dört Mevsim Edebiyat” adı
anılarak alıntı yapılabilir.
“Dört Mevsim Edebiyat” Dergisi
Tokat/Turhal İlçe Milli Eğitim
Müdürlüğü Yayımıdır.

İÇİNDEKİLER

- 3 SUNU
- 4 SULAR.....Arif AY
- 5 DAĞLARDA KAR VAR.....Mehmet YILDIZ
- 6 İKİNCİ HAYATAbdullah ÇÖMEZ
- 7 İTİRAF.....Salih ÖZTÜRK
- 8 ARAF.....Zübeyde ANDIÇ
- 11 ŞİİR DERSİ.....Abdurrahman ALKAN
- 15 GÜZİDE.....Ayşegül SEZEK
- 18 ŞİMDİKİLERGüven ZORLU
- 20 RECEP KAYALI İLE SÖYLEŞİ.....Zübeyde ANDIÇ
- 27 ÇİZGİ.....Ayşe KILIÇGİL
- 28 GÜN OLUR.....Yunus VARLIK
- 29 KÜF.....İsmail ÇAKMAK
- 30 BİR GÜVERCİN DARLIĞIGülüzar KILINÇ
- 31 ŞİİR.....Cansu BATUR
- 32 BİR DOKTORUN NOTLARI-3.....Nurgül BALDEMİR
- 34 EĞİTİM DERDİM.....Mehmet Mustafa ERDAL
- 36 ZÜLEYHA'NIN AŞK ŞARABI.....Hayati YOLCU
- 38 KURŞUNİ VE HİSLİ KELİMELELER.....Enes Ali ALTINTAŞ
- 40 5475 GÜN.....Züleyha KANDEMİR

SUNU

Merhaba değerli dostlar,

"Çin Halk Cumhuriyeti'nin Wuhan kentinde ortaya çıkan corona ailesinden Covid-19 virüsünün neden olduğu hastalık..." bütün bilimsel konuşmalar, yazılı ve görsel basımdaki yazılar, haberler, resmi mevzuat yazıları bu cümle ile başlıyor. Devamında bir sürü bilgi kirliliği, öneriler, tavsiyeler, akıl vermeler. En çok duyduğumuz kelimeler: Coronavirüs, pandemi, maske, eldiven, tulum, su, sabun, kolonya, dezenfektan, sosyal mesafe, sosyal izolasyon...

İnsanlık tarihi aynı zamanda acının ve göz yaşının tarihidir. Sayısız savaşlar, doğal afetler, salgın hastalıklar insanları kırmış geçirmiş, büyük acılar yaşatmıştır. Çağın teknolojik imkanları yetersiz olduğundan insanlık bu felaketlerle baş etmekte aciz kalmış, yokluklara ve yoksunluklara hayıflanmış, nihayetinde boynunu büyük acılara katlanmıştır.

Ya bugün? Bilimin ve teknolojinin geldiği zirveyle övünen insanlık bu muhteşem zirveyi adlandırmakta bile zorlanıyor: Bilim çağı mı, teknoloji çağı mı, uzay çağı mı, dijital çağ mı, yazılım çağı mı, yapay zeka çağı mı?...Biyolojik, nükleer ve dijital silahlarıyla, betonlarıyla, asfaltlarıyla, robotlarıyla zirve ötesi bir güç ve meydan okuma.

Ancak hayretle ve ibretle gördük ki tüm bu kibre rağmen dünyanın zengin ve gelişmiş, o üstün teknolojiye sahip ülkelerin her şeyi var ama solunum yetmezliği çeken hastalarına verecek yeterince **solunum cihazları yok**. Seçkinleri garantiye aldıktan sonra "Ölen ölür kalan sağlar bizimdir." tavrındalar.

Geldiğimiz noktada her şeyimiz küresel olduğu için salgınımız da küresel, tedbirler de küresel. İnsanlık ilk kez bu denli korku ve panik halinde. İlk kez tüm insanlık eş zamanlı olarak evlerine hapsedildi. Sanki bir el tavukları saymak istiyor ve bunun için de tavukların tara dizilmesini yani tünemesini bekliyor. Biliyorsunuz tavuklar gündüz kümeseye girip tara tünemezler. Mutlaka karanlık olmalı. Ve tavuklar karanlıkta görmezler. Bu YAPAY karanlığı bastırıp insanları tara diken tilkilere dikkat edilmeli. Eğer bir avuç derin güçlerin dışındaki büyük insanlık ailesi gözünü , gönülünü ve aklını açmazsa Müslümanı, Hristiyanı, Ateisti... fark etmez bu tilkilere, çakallara, sansarlara yem olacaktır.

Biz bir yaprağın bile Cenabı Allah'ın izni olmadan düşmeyeceğine iman ederiz. Ancak buna inandığımız kadar da tedbir almamız gerektiğine, aklımızı ve kalbimizi kullanmamız gerektiğine de inanırız. Hak tarafında olanların tüm insanlık adına şer ve şeytani güçlerle mücadele etmesi imani bir sorumluluktur. Şerrin ve zulmün, hakkı ikame etmekle görevli iyi ve merhamet sahibi insanların görevlerini yapmamasından kaynaklandığını unutmayalım.

Ey iyiler topluluğu! Bugün yardımlaşma ve dayanışma günü. Yakın akraba ve komşudan başlayarak tüm ihtiyaç sahibi insanlarla elimizdeki imkanları paylaşma günü.

Bu bilinç ve şuurla bugünlerin de üstesinden geleceğiz. Daha adil ve daha mutlu bir dünya mutlaka kurulacak. **"Onlar tuzaklar kurdular, ama Allah nezdinde de onlara tuzak var; isterse onların tuzakları dağları yerinden oynatacak olsun."**(İbrahim, 14/46)

14. sayımızla huzurunuzdayız. Başta Arif AY hocamız olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyor, bu zor günlerde herkese sağlıklı bir ömür diliyorum.

Hayatı okumak için ...

Kendimizi Okumak için ...

Yeni bir **"Mevsim"**in güzelliğinde buluşmak üzere

Mehmet YILDIZ

SULAR

Arif AY

*ah sular sular
aynası kırık sular
uzaktan bir bulut gelmiş
gölgesi saklı sular*

*ay sular sular
gece uzun ay sular
yârin uykusu kaçmış
uykusu şavklı sular*

*ey sular sular
güneşi solgun sular
yârim gurbette kalmış
hâlimiz durgun sular*

DAĞLARDA KAR VAR

Mehmet YILDIZ

Dağlarda kar var uzakta yar
Nerdesin ey yeşil gözlü bahar
Ülkemin coğrafyası gibiyim
Saçlarıma kar yağar
Dizlerime karasular

Dağlarda kar var uzakta yar
Kaf dağında zümrüdüanka
Yollarında yedi başlı canavar
Nerdesin ey ali
Nerdesin ey zülfikar
Yorgun bir yolcu gibiyim
Saçlarıma kar yağar
Dizlerime karasular

Dağlarda kar var uzakta yar
Karnı burnunda arzın
Ölü cemreler düşer toprağa
Hava donar su donar toprak donar
Kozada bir bir ölür çiçekler
Nerdesin ey habil
Nerdesin ey israfıl
Yorgun bir hancı gibiyim
Saçlarıma kar yağar
Dizlerime karasular

İKİNCİ HAYAT

Abdullah ÇÖMEZ

An gelir filizlenir içimizde bir umut
Kırkikindilerin bereketinde boy boy
Sancıyan yanlarımız ve boş avuçlarımız
Kanatlanır semaya bir ikindi sonrası
Yeniden başlar bir ikinci hayat
Yaşamın girdabında dilimizde esrik bir tat

Bir terennüm içimizde anlamsız
Biteviye dilimizde yanan sönen
Ham heveslerin ateşinde savrulan
Tabanlarımızda aklımızın kirli izleri
Söner ferimiz güneşimiz kaybolur
Ansızın biter bitmez sanılan yolculuklar

Mühürlü kalplerimizi çalmaz kimse
Bir gül karşılığında bir tebessümle
Sesimiz kısık gönlümüz mahzun yine
Kırdığımız gönüllerin ağır vebaliyle
Kiralık günahlara kim sahip çıkar
Yeni bir ikinci hayatın eşliğinde

İTİRAF

Salih ÖZTÜRK

Bir parça çalı ateşinden Cibril'le konuşan ben değilim
Sarıldığımda görülmemiştir kromdan şamdanlara
Tevrat nüshalarında tanrıyla güreştiğim geçmez
Oysa büyüyen bir tarafım olduğu doğrudur Meryem'in yanağında
İsa'nın çarmıhtaki bedeninden payımı aldığım da
Kardeşim İbrahim'den öğrendim putları yıkmayı
Ve doğrudur bildiğim, annemin eteğinden dehlizlere batmayı

Hızır'ı hiç tanımamış oluşumdandır kimliğimin sahteliği
Çocuk yüzlerinden çaldığım duruluk
Salome'nin gözlerine arşınlarca uzaktan bakarım
Şair düşüncelerinin telif haklarını alışım gece yarılarında
Hızır'ı hiç tanımamış oluşumdandır

Şehir kenarlarından sessizliğimi bilir beni tanıyanlar
Ve koşarak geldiğimi şehrin öbür ucundan
Beş kubbeden arşa haykıracak neyim var
Sağ yanımda Cibril, sol yanında şivekarla

ARAF

Zübeyde ANDIÇ

Turhan'a,

"Deme Mecnun'a deli, belki de Leyla delidir"

Bir dolunay hüznüne gebeyken gece, zorla yanan bir tütün aleviyle aydınladı balkon. Sonra ev, sonra şehir... Dünyaya adımları hızla değenlerin heybesinden taşanlar bir bir toplandı, kilitlendi kırk kapı üst üste.

Sanki onunlayken yıllar hiç geçmemişti. Yürüyen zamandı ama o, dört duvar arasında durdurmuştu zamanı. Tecride alınmış bir ömrün ortasında yazgısı kendine benzeyen şairlere tutunarak yaşıyordu. Herkes yoluna gidecekti ama kavşaksız ve kesişmeyen yollara. Her günü koşar adım akşama ardından da geceye kavuşmak için tüketiyordu. Çünkü gündüz her yer boş, gece ise kalabalıktı. Gündüzün kalabalığına sığmayan yalnızlığını, gecenin tenhaliğında çoğaltarak onun sevdiği şarkıları dinleyip, şiirler okuyarak geçiriyordu.

"Ben, hala her şeyi sana anlatacakmış gibi biriktiriyorum."

Acısı yüzüne yürümüşü. Son mesajı da yazıp telefonu çantasına koyduğunda yüreğinde kopan fırtınayı da yanına alıp çıktı.

Vestiyerde ceketini, aynada son gülüşünü bıraktı. Bardakta dudak izini, uzandığı koltukta kokusunu, gözlerinde mahmurluğu bıraktı. Aylarca beklemişliğini iki saate sığdırıp gidenin ayak izlerini bıraktı, hızlıca örttü kapıyı. Asansör boşluğunda hıçkırıklarını, düş kırıklıklarını, belki biraz pişmanlıklarını... Apartmanın arka kapısından çıkarken parke taşlarına inat ayakta kalan beyaz gülün kokusunu çektik içine. Boynundan aşağı süzülenlere engel olamadı.

Korna seslerine karıştı iç çekişleri. Yol nereye giderse, nerde yorulursa, kalbinin çarpıntısı nerde yavaşlarsa orada duracaktı.

Herkes umurunda olanla uykusunu bölüşmeye hazırlanırken o; tahmin bile edilemeyecek bir mesajla tüm zerrelere yayılan ince bir heyecanla ürpermişti. Öyle ki aşılmayacak yollardan geçip bir peri padişahının sırça köşkünde yaşayan bir kalbe girmişti. Yeşilden sarıya, ara ara turuncuya hatta kıvılcıkla dönen yaprakların arasından güneş gibi daima ışıldayan bakışlarıyla onca fotoğraf içinde gülümsüyordu yumuk gözleriyle. Aklından geçenlerin gerçek olma ihtimaline bile ihtimal yokken hem de.

"Sen gelip benim deli köşemde durdun./Bulutlar geldi üstünde durdu."

Oysa o, yıllarca durgun bir nehir gibi hep kendine akmış; hep kendinde durmuştu. Sabahları simitçinin bir lastik gibi uzayıp kısalan sesinin pencereyi aşır gelişle hayatın kendince akışına, masa üstünde öksüz kalmış gibi duran çay bardağının hüznüne, çok odalı hücreesine kapıyı anahtarıyla açıp girmeye alışmışken hangi delilik açıklar ki bu çoğul düşünmeyi? Her zamanki ıssız akşamlar gitmiş, bir “gelmez”in sesine hasretler çoğalmıştı birden. Bazen yersiz bir gülümseme dudacağının kenarına yerleşmişken yakalıyordu kendini.

Fotoğraf karesine baktıkça içindeki koca dağ eriyor, toz oluyordu arsız bir umutla. Bazen de koca bir taş yutmuş gibi nefessiz, yüzünde solan bir leylağın mahzunluğuyla kalıyordu öylece. Yüreğinden taşıp gelen kelimeler dillendirilemeden soluveriyor, adı bir sırta kadem basıyordu birden.

Ayak seslerini duyamayacağı kalabalıklardan geçti. Kimsenin kimseyi umursamadığı sokaklardan uzaklaşıp sessizliğin sesini duyacağı, kim için gözyaşı döktüğünü sorgulayacağı bir yerde dört duvara hapsettiği çığlığını koyvermek; dağılıp toplanmak istedi. Yol boyu yüzünü okşayıp teselli etmeye çalışan rüzgârı kapıda bırakıp içeri girdi. Tüm salaşlığına rağmen nice yaşanmışlığın tanıdığı olan ahşap masaların arasından geçip en köşedeki cam kenarına oturdu.

“Yalnızlığı soruyorlar, yalnızlık/ bir ovanın düz oluşu gibi bir şey”

Desmina, kalbinin yarası yüzüne vurmuş kadını bakışlarından yakaladı. Islak bakışlardan süzülen çaresizliğin damar damar geceye yayılışı her zamanki gibi içini sızlattı. “Benzemez kimse sana” şarkısının gecenin kuşatıcılığına eşlik ettiği anın suskunluğunu bozdu. İçi buz dolu sürahiyi masaya bırakıp iki kişilik servis açtı. Kadın, Desmina’nın yüzüne anlaşılabilir olmanın minnettarlığıyla baktı.

Eski şarkılar gibi hüznülyken yüzü, dışarıda mest eden bir bahar fıskırda dallardan ne çıkar? Gidişle metruk bir şehirde son kalan kişi kendisiymiş gibi ürperiyorsa yüreği, aynalarla yüzleşemiyorsa hangi şarkı ona umut devşirir şimdi ezgilerinde? “Acıdan geçmeyen şarkılar biraz eksiktir.” diyorsa Sezen, o da elbet tüm öykülerde acıdan beslenecekti. Bir Rüstem de kendisi olmuşken hayatta, Diğerlerinden Biri’nin öyküsünü anlatmak niye ona düşsün ki? Hani “Ayrılık da sevdaya dâhil”di hani “ayrılanlar hala sevgili”ydi? Niye yalan söylesin ki şair?

Bir süre sonra çatal bıçak sesinde kadının hıçkırığı duyulmaz oldu. Karşısındaki sandalyede kendisini dinleyen boşluk, kendince teselli eden cümleler bıraktı ortaya.

“Nice sancıya, acıya gebeyken günler; neyin cesareti bu? Elleri elinde bir kez olsun terlememişken, yorgun başı omzunda dinlenmemişken, uykular tatlanıp sabah sarhoş gözlerinden öpmemişken, kokusu burnunu sızlattıp içini yakmamışken kimi bekliyorsun sen? Yanılmışsın. Belki de bir düş gördün. Bir düş kuşu aldı götürdü, boşluklarını doldurdu. Neyin olacak ki senin?”

Ömrünün geri kalanını anlamlandırmaya çalışan kadını adeta her cümlesinde hırpalıyor, hislerin geçiciliğinden dem vuruyordu. Haklıydı belki de. Unuttuğu, hatırladığında ise örtbas etmek için kendinden büyük nice yükün altına girip saklamaya çalıştığı, kendinde eğreti duran bu duyguya nasıl da kapılmıştı? İçini yakıp kavuran bu arsız umut, hangi ara gelip çöreklenmişti yüreğine? Keşke deyip başlayacağı cümleler, harp düzeni almış; dilinin ucunda bekliyordu.

İçeri girerken kapıda bıraktığı rüzgâr, belli ki yağmuru da peşine takıp gelmişti. Cama vuran damlaları görünce yerinden kalkıp kapıya doğru yöneldi. Desmina'nın görmüş geçirmiş bakışlarından sıyrılıp içindeki yangını söndürür umuduyla yağmura sığındı.

“gözlerim yağmurda hep seni arar/düşmedi vefasız, düşmedi bir damlan”

Işıқта eğri eğri süzülen yağmurun yarenliğiyle uzaklardan gelen köpek seslerini ardında bırakıp çok odalı hüccresinin kapısını açtı. Tütün aleviyle aydınladı balkon. Sonra ev, sonra şehir... Tespih taneleri gibi yayıldı geceye şiir.

“hiçbir şeyim yok akıp giden sokaktan başka/keşke yalnız bunun için sevseydim seni.

ŞİİR DERSİ

Abdurrahman ALKAN

“Kitaplarınızı kapatın.” demişti dersimize yeni girmeye başlayan edebiyat öğretmenimiz, sınıf defterini imzaladıktan sonra. Böyle diyen öğretmenlerimiz olur ve “Bugün sözlü yoklama yapacağım.” cümlesi gelirdi ardından. Buna alışık olduğumuz için şaşırmadan ikinci cümleyi bekledik. Ama o, tahmin etmediğimiz bir şey söyledi: “Bu dersimizde şiir yazacağız.”

Pek bir şey anlayamadığımızı görmüştü. Aldırmadı buna. Çantasından kırmızı kaplı, ajandaya benzer büyükçe bir defter çıkardı. Defterin ilk sayfasını açtı. Tahtaya özenerek, Ahmet Hamdi Tanpınar’a ait olduğunu öğreneceğimiz “Selam Olsun” şiirini yazdı. “Çocuklar siz de yazın.” dedi. “Ama güzel yazın.”

Şiiri yazıp bitirdikten sonra arkamıza yaslandık. Önce kendisi, etkileyici bir sesle şiiri okudu. Sonra “İçinizde, şiiri okuyacak var mı?” dedi. Kimse parmak kaldıramıyordu. “Çekinmeyin.” diyerek cesaret verdi. Birkaç kişi okudu. Sonra şiirden ne anladığımızı sordu. Dinledi. En sonunda da kendisi şiiri yorumladı.

O gün sınıfta bulunan arkadaşlarımızdan çoğu, bir şiiri baştan sona ilk kez okuyordu belki de. Okurken kendi aramızda sessizce gülüşüyorduk. Farklı bir dersti bizim için. Nasıl geçtiğini anlayamayacak kadar güzeldi. Hoşumuza gitmişti şiir okumak, yazmak ve şiirden konuşmak. Yeni bir şey denemiş ve onu sevmiş insanların sevinci vardı yüzümüzde. İlk kez dersin bitişine üzüldük galiba. “Yine yapalım bunu.” dedik. Öğretmenimiz gülümsedi, “Tamam.” dedi. “Haftada bir saatimiz, şiir dersi olsun.” dedi. Adı belli olmuştu bu farklı dersin: Şiir Dersi.

Hemen kendimize güzel birer defter aldık; kimimiz bir ajanda, bazılarımız çizgisiz bir defter kimilerimiz ise küçük ilçemizdeki tek kırtasiyede öğretmenimizin defterine en çok benzeyen bir defter... Sınıfımızda o kırmızı kaplı şiir defterine benzeyen birçok şiir defteri oldu. Heyecanla bekler olduk dersi.

Her hafta bir şiir yazıyorduk öğretmenimizin defterinden. Öğretmenimiz şairlerin sadece şiirlerini okumakla kalmıyor onların insani yanlarından söz ederek onları bize daha yakından tanıtıyordu. Onları hem bir şair hem de bir insan olarak seviyordu. Örneğin, Recaizade Mahmut Ekrem’in genç yaşta ölen oğlu için döktüğü gözyaşlarından söz eder ona yazdığı şiirleri okurdu. Yine Cahit Sıtkı’nın Paris’ten eve gönderdiği mektuplardaki samimiyetinden bahsedirdi. Böylece, kitaplarda ciddi resimleriyle gördüğümüz şairleri, hayatın içinden yanlarıyla tanırdık.

Başka bir dil konuşulurdu sanki o derste. Hiç duymadığımız isimler, sözler, hayaller, dünyalar dolardı sınıfımıza. Kimi zaman öğretmenimizin anlattıklarını, şairlerin hayallerini tam anlayamazdık belki ama öylesine hoşumuza gider ve severdik bu dersi.

Nice şairler tanıdık haftalar ilerledikçe. Kimi zaman unutulmuş eski bir şairin kimi zaman bir Fransız şairinin bazen de günümüzün henüz ismini duymadığımız genç bir şairimizin şiirini yazdık, okuduk. Biz taşralı çocukları başka bir dünya ile tanıştıyordu öğretmenimiz. Yüzyıllar öncesinden ve kilometrelerce ötelere sesler getiriyordu. Anadolu'nun küçük bir ilçesinde isimleri hiç duyulmamış belki de duyulmayacak şairlerin adı söylenir şiirleri okunurdu bu derste. Bir yandan yeni yeni öğrenmeye başladığımız Nazım Hikmet, İsmet Özel, Cahit Zarifoğlu gibi şairlerin adlarını söylerken diğer yandan Paul Verlaine, Louis Aragon, Alphonso Daudet, Maria Rilke gibi şairlerin isimlerini başını gözünü kırarak telaffuz etmeye çalışıyorduk.

Kavruk bir Anadolu genci, Aragon'un yüzyıllar önce yazılmış "*Mutlu aşk yoktur. / Tek aşk yok bitmesin acıyla. / Sevsin de solmasın gül benzi insanım. / Severse duyar yittiğini damarlarındaki kanım.*" dizelerini okur, bazılarımızın gönlüne efkâr olurdu. Kimi zaman da Edgar Allan Poe'nin "Annabel Lee" şiiri bir delikanlının yüreğinde yeniden hayat bulurdu. O anlarda sınıfımız taşra kasabasında eski bir okulun herhangi bir sınıfı olmaktan çıkar masalsi bir mekâna dönüşürdü.

Akıllı tahtanın henüz memlekete ayak basmadığı yıllarda kara tahtaya nice güzel şiirler yazıldı tebeşirle. Değişik asırlardan, memleketlerden şairler konuk oldu küçük sınıfımıza. Ahmet Muhip Dıranis'in "Olvido", Ziya Osman'ın "Sebil ve Güvercinler", Cahit Sıtkı'nın "Gün Eksilmesin Pencereden", Yahya Kemal'in "Geçmiş Yaz", İsmet Özel'in "Esenlik Bildirisi", Yavuz Bülent Bakiler'in "Gözlerin İstanbul Oluyor Birden" şiirlerini hep bu derste okuduk ve sevdik.

Her şiirle birlikte farklı duygular yaşırdık. Kimi zaman "*Anadolu'ya bir kısrak başı gibi uzanan bu toprak bizim.*" dizelerini öğretmenimizden dinlerken duvarda asılı duran haritaya gözümüz kayar, böyle bir vatana sahip olmanın sevincini duyardık içimizde. "*Ey bu topraklar için toprağa düşmüş asker / Gökten ecdat inerek öpse o pak alını değer.*" dizelerini okurken hayalen Çanakkale'ye gider o mahşeri yaşırdık. Minnet duygularıyla şehitlerimize dualarımızı gönderirdik. Vatan için canların toprağa hâlâ düşmeye devam ettiğini hatırlar ve kahır dolu ağır bir sessizlikle içimize dönerdik.

Öğretmenimiz mi böyle ayarlar yoksa denk gelirdi bilemezdim ama şiirler mevsime ve özel zamanlara denk düşer, güzel bir peyzaj oluştururdu. Örneğin Cenap Şahabettin'in muhteşem kar şiiri "Elhan-ı Şita", bir kış gününe denk gelir ya da "İhlamlar Çiçek Açtığı Zaman" şiiri, insanda dağlara doğru koşma isteği uyandıran güneşli bir bahar gününe rastlardı.

Sahi ne güzeldi sobanın ısıttığı sınıflarda bir kış günü Cenap'ın “*Ey uçarken düşüp ölen kelebek...*” dizelerini dinlerken kar tanelerinin camlarda erimesini izlemek... Bu hazı yaşamak kaç öğrenciye kısmet olmuştur ki...

Bir gün öğretmenimizden şiir defterini istedim. Öğretmenimiz şiiri bazen, yazısı güzel olan bir arkadaşımıza yazdırır, defteri verirken de “Bu defter sizden yaşlı ona göre.” diyerek dikkatli davranmamızı tembih ederdi. “Kıymetli olduğunu biliyorum öğretmenim.” dedim. Gülümsedi. “Öğrencilerimden kıymetli değil ama.” diyerek defteri verdi.

O akşam evde bütün şiirleri okudum. Yıllar içerisinde okuduğu ve sevdiği şiirleri yazmış. Okudukça da yenilerini ekliyordu. Kimi şiirlerin yanına yıldız işareti koymuş kimilerinin yanına ise çiçek veya kalp işareti. Defterin ilk sayfasına yaşadığı şehirleri ve tarihleri not etmiş. Epeyce gezmiş Anadolu'da. İç kapağına da serlevha olarak Tagore'nin “*Huzursuzum/ Uzak uzak şeylerin/ Susuzluğu var bende/ Çırpınıyor ruhum / Loş uzakların/ Eteğinden tutmak iştiağıyla...*” şiirini yazmış. Kendini bulduğu şiirdi belki sayısız şiir arasında.

Haziranın ortasına gelmiştik. Okul bitiyordu. Son şiir dersimizdi o sene. Abdürrahim Karakoç'un “*Unutursun Mihriban*” şiirini yazdırdı. “*Unutmak kolay mı deme./ Unutursun Mihriban'm. / Oğlun, kızın olsun hele. /Unutursun Mihriban'm.*” Çok sevmiştik şiiri. Her zamanki gibi önce kendisi okudu. Bizlere okuttu. Şiir üzerine konuştuk sonra. “Hayatta her şey unutulur. Zaman, bütün dertlere devadır.” dedi. “*Hayat böyle bu gemide. / Eskiler yiter yenide. / Sen beni değil kendini de./ Unutursun Mihriban'm.*”

Her eylül olduğu gibi sonbahar ve yağmur kokan bir sabah, arkadaşlarımıza ve öğretmenlerimize kavuşmanın sevinciyle koşarak döndük okula. Selvi kavaklarının arasından sızan nazlı bir güneşin aydınlattığı okul bahçesinde arkadaşlarımızla hasret giderdik. Yaz tatilinde biriktirdiğimiz coşkulu gülüşlerle sınıfları doldurduk. Ama bizi bekleyen ve yüzümüzü gölgeleyen sürprizi çok geçmeden öğrendik: Sevdığımız, şiir okuyan öğretmenimiz yoktu. Tayini çıkmış. Bir burukluk hissettik içimizde.

Meğer haziranda yaptığımız şiir dersi, son dersimizmiş. “Unutursun Mihriban” da bir veda şiiri... Son şiir, ayrılık ve unutmak üzerine olmuş. Zamanın, yaralara en güzel merhem olacağını, hayatta herkesin, her şeyin unutulabileceğini anlatan bir şiir. Gideceğinden söz etmemişti. Kendisi de mi bilmiyor muydu gideceğini yoksa bize mi söylemek istememişti? Bunu hiçbir zaman bilemedik. On bin nüfuslu küçük ilçemize ilk kez farklı bir öğretmen gelmişti. Ve günün birinde gitmişti.

Normal bir tayin miydi yoksa şiir defterine sıra sıra şehirler yazdıran, Çalılık'ın Feride öğretmeni gibi Anadolu'yu dolaştıran ve Behçet Necatigil'in “Evlenmiş, çocukları olmuş; bir kız, bir oğlan” dizelerini okurken sesini karıncalandıran bir sır mı? Bir yara mı yürekte; hiç durmadan sızlayan,

iyileşmeyen? Yoksa bir kaçış mı? Ama kimden? İnsan kendinden kaçabilir mi? Peki kaderinden? Kim azat olabilmiş gönül yaralarından?

Aradan yıllar geçti. Zaman acımasız, lise yıllarına ait bütün anılarımı alıp gitmiş. O yıllardan öğretmenimizin tutturduğu bir bu şiir defteri kalmış elimde. Özenerek yazmışım şiirleri. Kız arkadaşlarımızın henüz defterlerin kenarlarına kuru boya kalemlerle kenar süsü yaptığı güzel yıllardan bir hatıra.

Hayat böyle işte. Yeni öğretmenlerle birlikte biz de unuttuk adını. Ama şiir okuyuşu hâlâ akıllarımızda. Adı, bu küçük ilçede “şiir okuyan öğretmen” olarak kaldı.

Sahi öğretmenim, siz olmasaydınız bu uzak taşra kasabasında nereden bilecektik, acıların, aşkların, hasretlerin her devirde her memlekette aynı olduğunu yani insanlığın bir millet olduğunu...

Minnettarım size çünkü bize şiirin, o büyülü dünyanın, kapılarını araladınız. Ve sevgili öğretmenim, lise yıllarıma en güzel armağandınız.

GÜZİDE

Ayşegül SEZEK

Hüzne esir, ağlamaya mahkûm, gülmekten yasaklı biri olduğunu zanneden Güzide; yine bulutlu bakışlarıyla balkondan sokağa bakıyor, bakmakla kalıyor, görmüyor... Belli ki yine aklında kendisine bir lanet gibi bulaşan, musallat gibi peşini bırakmayan kederleri var. Bir kurtuluş vapuru arar gibi de değil. Sanki hüznüne, kederine âşık ve bu melankoliden hoşnut gibi görünüyor.

Güzide... Üç kardeşin en büyüğü... Hep daha çirkin, hep daha çelimsiz, hep daha sessiz, hep daha az başarılı, hep daha az gülen... Aslında tüm bu sıfatlar Güzide'nin kardeşleri ile olan kıyaslanmasından meydana çıkan su buharları gibi yaş oluyor Güzide'nin gözlerine... Bataklık kurumayınca orayı terk etmeyen sivrisinekler misali Güzide'yi de kardeşleri ile kıyaslayıp eleştiri memurluğu yapanlar da sivrisinekler gibi tükenmiyor. Güzide işte, kendisini bataklık gibi görüyor, kuruması gereken ve gereksiz sivrisinek üreten bataklık.

Güzide... Kulağa çok zarif geliyor. Güzide'nin ismi bu kadar zarifken kendisini bu zarafete layık görmemesinden mi, bu nedenle mi hüznü dolu Güzide? İsmi Fatma, Hatice olsaydı daha mı az acı çekecekti? Eskiler, ismi konur konmaz günlerce ağlayan çocuklara; "ismi ağır geldi herhalde?" derler ya, Güzide'ye ismi çok ağır gelmiş olmalı ki yıllardır hüznü boya diye sürdü göz pınarlarına... Durmadı gözyaşları...

Güzide'den bir yaş küçük kardeşi Nahide... Güzide ne kadar esmerse Nahide o bir o kadar sarışın, Güzide'nin kaşları ne kadar kalın ve dağınıksa Nahide'nin kaşları o denli kalem çizgisi, Güzide ne kadar içe kapanıksa Nahide konuşkan, şen şakrak... Güzide kardeşiyle beraber okula başlasın diye düşünerek onu okula bir yıl geç yazdırdı ailesi. Nahide ve Güzide aynı sınıfa gittiler. Arkadaşları Nahide'yi ne kadar çok seviyorsa Güzide'yi de o kadar itekliyorlardı. Zalim Nahide, kendisine olan ilgiden memnun kardeşini harcıyor, ona acımıyor, arkadaşlarıyla kaynaşmasına fırsat dahi vermiyordu. Öğretmen, 'Nahide bu kadar çalışkan, sen niye çalışmıyorsun ha, niye çalışmıyorsun Güzide?' dedikçe Güzide'nin içini dolu vuruyordu sanki. Onarılmaz yaralarını aşır da başarı merdivenlerine varamıyordu zaten. İçi bu kadar "niye"ler ile doluyken aklını derslerine veremiyordu. Arkadaşları; 'Nahide, siz nasıl kardeşsiniz ya, Güzide evlatlık mı, niye bu kadar çirkin?' diye sordukça Güzide uyandığı her sabaha bir daha okula gitmemeye yemin ederek başlıyordu. Ağlaya sızlaya annesini ikna etti ve okulu bıraktı Güzide. Kardeşi Nahide rahat rahat gitsindi okuluna, rahat rahat gülsün oynasındı, Güzide'nin hakkı yoktu gülmeye de okumaya da...

Güzide'nin ikinci kardeşi Raşide... Güzide okulu bıraktığı yıl dünyaya geldi. O da Nahide gibi sarışın, kalem kaşlı, hokka burunlu, minik çeneli, yanağında Nahide'de bile olmayan güzel bir gamzesi de vardı. Güzide, okulu bıraktığından, Raşide'ye hem ablalık hem bakıcılık yapar oldu. Yağmurdan kaçarken doluya tutulmuş, Nahide'nin güzelliğine olan kıskançlığından tam kurtuldum derken minik Raşide'nin güzelliğini gördükçe daha bir isyankâr olmuştu.

Neden Güzide'ydi? Allah çirkin bahtı versin derler ya, Güzide'nin imrenilecek bir bahtı da yoktu. Alnı sivilcelenmiş, yüzü pancara dönmüştü büyüdükçe. Annesi; 'Genç kız oldun yavrum olur o kadar sivilce, geçecek kalmayacak yüzünde.' dedikçe; Güzide bir yalanla avutulduğunu düşünüyor, sivilceler geçmiyor, geçecek diyen annesine daha da bir sinirleniyordu.

....

Güzide, yine bulutlu bakışlarıyla balkondan sokağa bakıyor. Bir türlü düzeltemediği asi dalgalı saçlarını düşünüyor bu kez, Nahide ve Raşide'nin sarı pırasa saçları tarak bile istemezken, kendisinin taradıkça kabaran, taramasa yapışan saçlarına sinirleniyor. Tırnaklarını yemeye başlıyor Güzide, saçlarını yolup alamadığı hırsını zaten biçimsiz olan tırnaklarından alıyor. Peki ya uzayan burnuna ne demeli, hele bir de annesine; 'Ay bunu çöpten mi aldın Seraaap, hiç sana benzemiyor' deyip daha da yaralamasa Güzide'yi komşu ve akrabalar.

Yıllar yılları kovalıyor.

Güzide, yine bulutlu bakışlarıyla balkondan sokağa bakıyor. Bu kez Nahide'yi istemeye geliyorlar. Güzide, Nahide'nin taliplisi geldi mi diye balkondan aşağı bakarken, çocukluğu ve gençliği bir film şeridi gibi gözünün önünden geçiyor. Acaba Güzide de evlenebilir mi? Onu sevecek ona değer verecek biri çıkar mı karşısına? Önemli olan iç güzelliği diye düşünen biri Güzide'nin iç güzelliğini fark eder mi? Güzide buna da ihtimal vermiyor. İnsanların ne kadar sahtekâr olduğunu biliyor. Önemli olan iç güzelliği diyenler, dışını güzel bulamadıkları birinin içini merak etmiyorlar zaten.

Raşide, daha duygusal... Ablası Güzide'nin kendi kendini ne kadar üzdüğünün farkında... Ancak, Raşide ne zaman Güzide'ye yanaşmaya çalışsa, dertleşmek istese Güzide'nin içinde biriktirdiği tüm kıskançlıklar tokat gibi çarpıyor Raşide'nin yüzüne. Suçlu hissettiriyor Raşide'yi Güzide. Raşide güzel ve güzelliği yüzünden suçlanıyor.

Güzide, etrafına sağlam duvarlar ördükçe, derdiyle kabuklanıp katılaştıkça kimse yardım edemez oluyor ona. Derdiyle hemhâl, dermana uzak, umutsuz, mucizelere inançsız Güzide...

Yıllar yılları kovalıyor.

Güzide kendi bedbahtlığında yanına yanaşılmaz bir huysuza dönüşüyor iyice. Önü alınmamış bir sel gibi felakete dönüşüyor. Gülümsemenin kendisini güzelleştireceğine inanmıyor hiç Güzide, tatlı dilin kendisine yakışacak bir süs olduğuna inanmıyor. Güzelliğin ince belde, kalem kaşta, sarı saçta olduğuna itikadı arttıkça, iyi huya, tebessüme, tatlı dile ihtiyaç duymuyor. Ömrünü kendi mutsuzluğunda heba eden Güzide, balkonda akşama kadar oturup mahalleyi süzen, güzel kimi görse onun güzelliğine kulp takan bir dedikoducuya dönüşüyor.

Güzide, genç yaşta yaşlanan; gönlü tüm iyi duygulardan uzak, kendini kabullenmekten ari... Güzide, asi... 'Mevla'm neylerse güzel eyler' diyemiyor bir türlü. İçinde biriktirdiği menfi duyguların kendisini çirkinleştirdiğini bilemiyor. Cildini salatalık maskesiyle, kalın kaşlarını cımbızla, sivilcelerini fondöten ile düzeltebileceğini düşünen Güzide'ye kimse söz geçiremiyor.

Güzide; hüzne esir, ağlamaya mahkûm, gülmekten yasaklı... Bulutlu bakışlarıyla balkondan sokağa bakıyor yine, bakmakla kalıyor. Kendi kendisini hüzne esir, ağlamaya mahkûm ettiğini; Güzide'yi gülmekten yasaklayanın yine kendisi olduğunu göremiyor.

Mevlana Hazretleri'nin dediği gibi; 'Güzel bakan güzel görür, güzel gören güzel düşünür, güzel düşünen hayattan lezzet alır.'

Güzide işte... Ruhunu beslemeyi, ruhunu güzelleştirmeyi bilmeden geçiyor hayat denilen sahneden. Yaşamının tadına varmak istiyorsan iş ruhta bitiyor. Güzellik işte gelip geçiyor. Baki kalan ruhun güzelliği... İşte, Güzide de bakıyor ama göremiyor.

ŞİMDİKİLER

Güven ZORLU

Eğitim, siz insan yavrularını birey haline getirme sürecidir; insana şahsiyet kazandırmaktır ve şahsiyet (karakter), insan binasının temelidir. Temel ne kadar sağlam olursa üstüne kuracağınız bina da o derece muhkem durur.

İfadeyi küçük değişikliklerle hatırlıyor olabilirim ama özü buydu, orta okuldan Ülkü Hocamın rehberlik saatinde verdiği dersin. Ben o dersi aldım -en azından öyle düşünüyorum- hattâ çeşitli pazarlarda satmaya dahi çalışıyorum, sahici alıcı bulursam.

Eğitimimizin bugünkü durumu için birçok olumsuzluktan bahsedebiliriz, lâkin en önemlisi ve belki de bütün diğer olumsuzlukların kaynağı, bilgi ve öğrenme olgusunun büyük ölçüde değerini yitirmiş olmasıdır herhalde. Öğrenmenin, bilgiyi özümüze katmanın yolunu ve önemini kavratmaya faydası olacağını düşündüğüm bir somutlama hikayesi var, zaman zaman paylaşırım hisse kapacağını düşündüğüm öğrencilerimle:

Lastikli Hikaye

Evet kalbur saman içinde ama çok da evvel olmayan bir zamanda, Anadolu'muzun köylerinde -tabi henüz o köyler boşalmamışken göçlerle-komşu komşunun külüne muhtaç biçimde yaşarken sadece ölüm veya düğün olduğunda değil her fırsatta gidip gelirlerdi birbirlerine. Komşu bir sıkıntı mı yaşadı, oğlu askere mi gidecek, hele de bitirip geldiyse askerliğini; bir uğramak gerekirdi evine. Hem de haber vermeden. Çünkü onlar bilirdi, böyle zamanlarda gelen-giden olacağını. Tabi eli boş da gitmek olmaz değil mi? Şimdiki versiyonu yol üzerindeki marketten iki meyve suyu veya 'ölmüş' bir tavuk alınan o ele, hediye olarak o tavuğun kendi evinde yetişeni, canlısı alınırdı. Haydi şimdi biz de gidelim, tavuğun gittiği o eve.

Ayakları bağlanmış olarak getirilen tavuk, hemen kümese, diğer tavukların arasına konulmaz. Tanışma merasimi sıkıntılı ve hatta kanlı geçebilir çünkü. O halde ekmek damında veya yunaklıkta geçirir geceyi. Ertesi gün avluya salınır. Bu durumdaki bir tavuktan yeni ortamına hemen adapte olmasını bekleyemezsiniz tabi. İlk fırsatta eski ortamına, yetiştiği eve kaçmak isteyecektir. Açık bulursa kanatlı kapıdan veya duvara sıçrayarak oradan. Peki ne yapmak lazım? 'Lastik bağlamak' tabii ki de! Benzer durumları tecrübe etmiş olan ev sahibi, hediye olarak gelen tavuğu eve nasıl alıştıracağını biliyor. Eski lastik ayakkabılardan birinin tabanından bir parça kesiyor, ona bir delik açıp ip bağlıyor, ipin bir ucunu da tavuğun ayağına. Ayağında bir ağırlığı sürüyerek zorlukla dolaşan tavuk hem pek rahat ve hızlı hareket edemiyor

hem de duvara sıçramak istese arkasından çeken lastiğin ağırlığıyla fazla yükselemez. Dolayısıyla kaçamıyor. Birkaç gün içinde de yeni evine alışıyor ve artık lastiği çözsünüz de kaçmıyor, yani o evin malı oluyor.

Kıssadan hisse: Okulda bizden veya herhangi bir kaynaktan aldığınız bilgiler, size hediye gelen tavuk gibidir. Ayağına lastik bağlamaz, bireysel çalışmalarınızla pekiştirmesiniz sizin malınız olmaz, aklınızdan kaçır.

Bu yazıya bağlayacağım lastiği Bertolt Breht'in "Öğrenmeye Övgü"sünden kestim: Çekinme soru sormaktan arkadaş / alın teri dökmeden bellediği şeyi / biliyor sayılmaz insan.

Tanımlayıcılar, ad koyucular, yeni bir kuşak daha bağladı mı bilmiyorum bizim 'yeni yetmelere' ama "Z Kuşağı" denilen günümüz gençlerinin çoğu bilgi-emek ilişkisinden haberdar değil pek. Yaş kırkı geçtikten sonra daha mı duygusal ve eleştirel bakıyoruz arkadakilere, yoksa makas, aşağıdaki dünyanın atmosferi sanki farklı bir dünyaya ait dedirtecek kadar açılıyor mu? Her ne kadar cevap olarak ikincisi ağır bassa da zihnimde, birincinin de hakkı olabileceğini düşünerek -en azından bir sonraki eşiği geçene kadar- kuşak eleştirisi yapmayacağım, tamam. Ama daha bu yazı bitmediğine göre biraz daha söylenebilirim.

Azizim, şimdikiler hadar-hicap bilmiyorlar. İktifa, imtina yok bunların lügatinde. Varsa yoksa kendi zevkleri, şahsi hürriyetleri.

Şimdikiler var ya!..

“DİP”Ten Gelen Ses'in “TAŞIN DEDIĞİ”ni Anlaması Üzerine Bir Söyleşi.

Konuşan: Zübeyde ANDIÇ

Recep Kayalı'nın öyküleriyle Edebiyat Ortamı dergisiyle karşılaşmıştım. Birkaç sayı üst üste karşılaşınca ve öyküleri okudukça bende farklı bir seziş, heyecan ve merak uyandırmıştı. Bu duygularla Recep Kayalı'yı araştırdığımda yaşına göre çok uzun bir yol kat ettiğini gördüm. Sadece Edebiyat Ortamı'nda yayımlanan öyküleriyle kalmayıp Araf Yayınları'ndan çıkan öykü kitabını hatta farklı dergilerde yayımlanan öykülerini okuduğumda “Dip'ten Gelen Ses”e kayıtsız kalmam mümkün olmamıştı. Bu yüzden Edebiyat Ortamı dergisinde yayımlanan o yazıyı yazmıştım. Şimdi elimdeki kitaba baktığımda “Dip”ten yukarılara doğru yol alırken karşılaştıklarını içselleştirmiş öyle ki “Taşın Dediği”ni anlayan ve her detayıyla anlatabilen bir anlatıcı ile karşı karşıyayım. Buradan hareketle şu soruyla başlamak isterim: Recep Kayalı'yı başlangıçtan bu noktaya taşıyan unsurlar nelerdir?

Öncelikle nezaketiniz ve öyküme göstermiş olduğunuz ilgi için size gönülden teşekkür ederim. Başlangıç dediğimiz noktayı öykülerin yayınlanması, dergiler, öykü seçkileri, yayımlanan kitaplar olarak almıyorum. Başlangıç hikaye anlatabilme yeteneğini keşfetmem olsa gerek. Buna çeşitli mizaç özelliklerim de eklenince de hikaye kurmak zamanla benim için varoluşumu anlamlandıran eylem haline geldi. Bir takıntı, bir kavga alanı, bir mücadele sahası... Hal böyle olunca zamanla yorum yapmak, gözlem yapmak farkında olmadan benim için bir antrenmana dönüştü. Zamanla okumalarımı

sıklaştırdım, metinler üzerine saatlerce düşündüm, kendi üslubumun oluştuğunu gördüm. Her şeyi bilinçli yapabilir duruma gelince olay benim için hem daha keyifli hale geldi. Hep önceki öyküden daha iyisini yazmak için iddialaşıyorum kendimle. Çok okumak, uzun zihinsel mesailer ve hikaye üretiminin bende fiziksel bir eyleme dönüştüğünü fark etmemle de bugün karşınıza çıkmama sebep olan Taşın Dediği ortaya çıktı.

“Taşın Dediği adlı kitabınızı incelediğimizde öykülerin Kurt Dışından Kurulan Hikâyeler ve Solucan Koşusu adlı iki gruptan oluştuğunu görüyoruz. Solucan Koşusu adlı bölümün altına Kent Öyküleri diye de bir parantez açılmış. Öncelikle kitabınızı bu şekilde gruplandırmanın nedeni mekânla açıklanabilecek kadar basit bir cevabı taşıyor mu? Ayrıca “Kurt Dışından Kurulan Hikâyeler” ile Solucan Koşusu(Kent Öyküleri) adlı bölümlerde “hikâye” ve “öykü” kelimelerini kullanmanız bu iki kelimeye farklı anlamlar yüklemenizle mi alakalıdır?

Kitabı tasarlarken hikayeciliğimin bütününe yansıtılmak istedim. Bana göre çift başlı bir hikayem var. Bu başlardan birini algılayabildiğimiz gerçeklik içinde mizahın ön plana çıkabildiği hikayeler oluştururken diğerini de büyülü gerçekçi ve edebi oyunların bol olduğu hikayeler oluşturuyor. Bu çeşitlilik bana keyif veriyor açıkçası. Kitabı mekansal olarak kent öyküleri ve kasaba hikayeleri diye ayırma sebebim hikayemin bu çift başlılığını kitaba daha iyi dağıtabilmek. Kent kısmına öykü yazma sebebim öykünün Batılı bir tür olması. Kent ve şehir kültürü bizim algımızda Batı'yı çağrıştırdığından öykü oraya daha uygun. Kasabalar ve köyler ise bence daha büyülü mekanlar. Oralarda insanların yaşamlarında hikayelerin, anlatıların ve bunlara inanma ihtiyacının kente göre daha fazla olduğunu düşünüyorum. Hayatı anlamlandırma noktasında hikayeye ihtiyaç duymaları doğu toplumlarının daha sıklıkla yaptığı eylemler. Bundan dolayı da kasaba, köy mekanlarının yoğun olduğu bölümü için Doğulu olan hikaye kelimesini seçtim. Kentte dalga geçilen şeylerle kasaba ve köylerde inanılıyor. Ayrımın sebebi bu.

Genç yazar ve şairlerin edebiyat dünyasında kendine bir yer bulmasında dergiler önemli yer tutmaktadır. Sizin edebiyat yolculuğunuzun çeşitli dergilerle, fanzinlerle başladığını ve Edebiyat Ortamı gibi pek çok genç yazar ve şaire okul görevi üstlenmiş önemli bir dergiyle kesiştiğini biliyoruz. Dergilerden özellikle de “Edebiyat Ortamı” dergisinden hareketle günümüz edebiyat dergiciliğini değerlendirebilir misiniz?

Dergilerin bir okul misyonu üstlendiğini düşünüyorum. Ancak beni daha çok etkileyen dergilerin okuldan ziyade bir aileye dönüşebilme gücü. Fakat günümüzde dergilerin durumunun ya da yazarların dergilere bakışının bu iki kavramı da yansıtmadığını düşünüyorum. Kendi adıma dergilerden çok şey öğrendim. Öykülere işi bilen insanlar tarafından yapılan olumlu olumsuz her

eleştirinin peşinden gittim. Vitrine çıkıp okurla bulduğunda da geri dönüş aldığım da manevi olarak büyük haz duydum. Böylesi bencil bir çağda maddi olarak hiçbir getirisi olmayan bir iş içerisinde kolektif bir çalışma yürütebilmek, beraber bir heyecanı paylaşmak beni hep etkiledi. Edebiyat Ortamı ise kendi fanzinim olan Palto Öykü ile birlikte iki evimden biri. Arif Ay hoca başta olmak üzere orada çok değerli yazar ve akademisyenlerle beraber çalıştım. Çok şey öğrendim. TYB ödülü aldık. Yıllıklar çıkardık. Kendimi her anlamda geliştirdiğimi düşünüyorum. İyi dostluklar kurmak da cabası. Ancak dergiciliğin usta-çırak ilişkisinden çıkıp büyük oranda cemaatleştğini görmek can sıkıcı bir duruma dönüşüyor. Metinlerin değil de kişilerin konuşulması dergiciliğin okul ve aile rolüne zarar veriyor.

Edebiyat Ortamı deyince hiç şüphesiz akla gelen ilk isim **Arif Ay'dır**. Daha çok şair kimliğiyle tanıdığımız Arif Ay, son dönem edebiyat dergiciliğinde yürüdüğü yolda iz bırakan adımlarla yürümeyi başarmış, rüzgârın hangi yönden estiğine aldırmadan sağlam duruşuyla da içinde bulunduğu ekolün devamlılığı anlamında üzerine düşeni fazlasıyla yapmış önemli bir edebiyatçıdır. Geçtiğimiz günlerde Arif Ay, Yeni Şafak gazetesinin kitap ekinde "Taşın Dediği" adlı kitabımızla ilgili bir değerlendirme yazısı kaleme almıştı. Arif Ay'ın doğal olarak da ismiyle anılmasını sağlayan Edebiyat Ortamı dergisinin öykücülüğünüze katkısı nedir?

Edebiyat Ortamı ile ilgili soruya cevap verdiğim için sorunuzun sadece Arif Ay ile ilgili kısmına cevap vereceğim. Arif Ay, günümüz edebiyatındaki en önemli isimlerden biri. Onun beğenisini, övgüsünü ve güvenini kazanmak benim için çok büyük mutluluk. Beğendiği öykülerden sonra beni arayıp (bazen kahkahalarına engel olamayarak) öykümün daha ileri gitmesi için bir hoca şefkatiyle yaptığı yorumları, yazdığı yazıları ömrüm boyunca unutamam. Sizin aracılığınızla buradan da teşekkür etmek istiyorum. Çünkü telefonu kapalı oluyor çoğu zaman.

Dergilerden takip edebildiğimiz kadarıyla son yıllarda öykünün dergilerde kendine önemli ölçüde yer bulduğunu görüyoruz. Hatta pek çok genç öykücünün, var olduğu zamana tanıklık etme yolunda sağlam adımlar attığını biliyoruz/okuyoruz. Yaşadığımız bu dönemde öykü türünün bu kadar ilgi gören bir tür olmasını neyle ilişkilendirirsiniz?

Öykü nicelik olarak yükseliyor ama nitelik olarak bence tatmin edici seviyede değil. Kolay yazılabildiği düşünülüyor. Belirli bir matematiği var. Bunu oturttukları zaman ortaya bir metin çıkıyor. Amaç dergilerde yer almak olduğu için herkes amacına ulaşıyor. Bence amaç her zaman iyi öykü çıkartmak olmalı.

Son dönemlerde yayımlanan kitaplar içerisinde hatta çok satanlar arasında yer alan yazarlardan bazıları yaratıcı yazarlık atölyelerinde yetişmiş kişiler olarak karşımıza çıkıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Yazarlık bir ders dâhilinde öğrenilebilecek bir şey midir?

Yazabilmek öğretilir. Herkes bir şeyler yazabilir. Ancak yetenek Allah vergisi bir şeydir. Üslubun da bu Allah vergisi yeteneğin çalışma ile birleştiğinde ortaya çıktığını düşünüyorum. Eğer kişi yetenekliyse çalışma ile iyi metinler çıkartabilir. Sadece çalışma ile ortaya teknik açıdan belki kusursuz ancak kuru eserler çıktığını düşünüyorum. Hasta yemeği gibi metinler. Hasta için doyurucu ancak tatsız, lezzetsiz. Ben şöyle yağlı bir eti tercih ederim.

Öykülerinizi yazarken nasıl bir yol izlersiniz? Başka bir ifadeyle bir öyküyü okurla buluşturmadan önce onunla ne kadar ve nasıl yaşırsınız?

Ben öyküyü yaşayanlardanım sanırım. Aklıma gelen öykü uçlarıyla haftalarca oynarım. Ökünün özünün tadını çıkarırım. Öykü zihnimde defalarca farklı biçimlere girer. Bu zihinsel süreç bitince fiziksel olarak hazır olmayı beklerim. Bazen bu süre uzadıkça canım sıkılır. Acaba kötü bir şey yaptım da Allah beni böyle mi cezalandırıyor diye düşünürüm. Sonra o ilk cümle gelir ve bam. Öykü akar. Yazarken karakterleri canlandırırım. Ondan maksimum keyfi almaya çalışırım. Eğer yeteri keyfi aldıysam bitiririm öyküyü. Genelde tek oturuşta beş altı saat başından kalkmadan bitirmeye çalışırım öyküyü. Ardından onlarca kez okurum. Sonra görüşlerine çok güvendiğim kişilere yollarım. Onların da beğenisini kazanmışsam yazdığım dergiye gönderirim. Zihinsel tarafı çok keyifli, yazma süreci sıkıntılı bir eylem öykü çıkartmak.

Bir şairin, bir yazarın edebiyat dünyasında kendine bir yol ve üslup belirlemesinde kendinden önceki ustaların etkisi kaçınılmazdır. Gerçek bir edebiyatçı farklı kaynaklardan beslenmeli ve sürekli okumalıdır da zaten. Edebiyatçı / öykücü kimliğinizi bulmanızda size öncülük eden yazarlar mutlaka olmuştur. Recep Kayalı'nın öykücü kimliğinin oluşmasına katkı sağlayan yerli ve yabancı yazarlar hatta şairler kimlerdir?

Yatağımın karşısındaki kütüphanemin tepesinde bir Sait Faik büstü var. Bu ilk cevabım olsun. Kendilerinden çok şey öğrendiğim yazarlar var. Cemil Kavukçu, Ferit Edgü, Oğuz Atay, Hasan Ali Toptaş, Yaşar Kemal ve dil kullanımında rahatlık konusunda çok şey öğrendiğim Ferhan Şensoy yerli olarak aklıma gelen yazarlar. Daha çok yabancı yazar okuyorum. Hatta kıta kıta bölge bölge sayabilirim. Calvino için kavga edebilirim. O derece severim. Gabo, Borges, Bolanos, Zambra ile Latin abilerimizi sayalım. Carver, Cheever, Fante aklıma gelen Amerikalılar. Özellikle Carver abi gayet şeker bir abimizdir. Bulgakov, Eric Emanuel Schmith, Modiano, Kazancakis, Baricco, Buzzati, Mo Yan okumaktan keyif aldığım ve çok şey öğrendiğim yazarlar. Öykümü çift başlı olarak tanımladığım için geniş bir kadro çıkardım.

Kendi adıma öykünün aslında tek bir cümleden oluştuğuna inananlardanım. Öyle ki çoğu zaman şiir tadında tek bir cümle öyküyü tek başına var etmeye yeter. E. Hemingway Tekniği de belki benim öyküye bakış açımı açıklamak açısından örnek gösterilebilir. Sizin bu noktada öykü türüyle alakalı düşünceleriniz nelerdir?

Aynı fikirdeyim. Eğer o cümle geldiyse öykü zaten kendini yazdırır. Öykü oluşumu aşkın oluşumu gibi. Çok aşık olsanız da kadın size karşı bir aşk duymadığında bir ilişki oluşmaz. Kadının da sizi sevmesi gerekir. Öykü de böyle. Onun da sizi istemesi, yanınızda olması, “Ben hazırım hadi ben yaz” demesi gerekir. Gerisi platonik kıvranıslara benziyor.

Sizin öykülerinizi okurken adeta karşımızda bir meddah duruyor. Anlatıcı bütün ustalığıyla, bazen hüznü çözü zaman esprili kişiliğiyle olayları tüm çıplaklığıyla anlatıyor ve yenilerini derlemek üzere gidiyor. Bu tespiti katılır mısınız?

Bu tespitinize ancak teşekkür edebilirim. Anlatıcının hikayenin bu denli içinde olması durumu bazı çevreler tarafından olması gereken şey olarak görülürken bazıları tarafından bir üslup kusuru olduğu söyleniyor. Ben sadece böyle yazmaktan keyif aldığım için bu tarzı kullanıyorum. Bir de okurla metin gerçekliği arasında bağ kurulmuşken anlatıcı öne çıktığında okurun gerçeklik algısında bir oynama oluyor. Okur metne tekrar aynı kuvvetle döndüğünde kurgu ve üslup başarıyı yakalamış gibi düşünüyorum. Bu oyun da benim hoşuma gidiyor.

Edebiyatı dönemler olarak değerlendirmizde Anadolu kültürünü yansıtan dönemin “halk edebiyatı” olduğunu biliyoruz. Sizin öykülerinizin bazılarında bu döneme ait izleri ve tatları bulmak benim açımdan son derece kıymetli. Özellikle Çift Badeli Âşık Destanı adlı öykünüzü bu noktada örnek olarak göstermek isterim. Öykülerinizin bazılarında karşılaştığımız halk edebiyatı unsurlarını öykülerinize taşımanız, öykünüzün kurgusunda gerçek ile gerçeküstü unsurları birleştirmeniz sizin öykücülüğünüzü değerlendirmede son derece önemlidir. Bu değerlendirmelerle ilgili düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz? Halk edebiyatıyla bağınız nedir?

Lisans ve lisansüstü eğitimimi Türk Dili ve Edebiyatı üzerine yapmış olmamın bu anlatılara olan hakimiyetimi arttırdığını düşünüyorum. Bir de yukarıda söylediğim insanların hayatı anlamlandırabilmek için hikaye kurması, bunların gerçek olduğuna kendini inandırması hatta yer yer kutsal sayması bana göre büyümlü bir olay zaten. Bunların dışında da neden yazarız ki? Kendimizi kurduğumuz evrenin gerçekliğine neden bırakırız? Bu dünyaya sığmadığımız için. Sıkıldığımız için yeni bir dünya tasarımına ihtiyaç duyuyoruz. Benim dünyam ile o anlatıların dünyası yakın. Hepimiz hikayelere inanıyoruz. Üstelik taş gibi bizden hikayeler onlar. İnsani her durumu içinde barındıran nefes alan hikayeler.

Genç Bir Anlatı Ustasının Kendi Halindeki Hikayesini okurken İsa peygamber, Havva Ana zamanına gidiş sonra günümüze dönüşler görüyoruz. Bu öyküdeki anlatıcı zaman zaman bu gidiş ve dönüşlerin okuyucunun kafasında bir karışıklığa sebep olabileceğini dillendirerek kendini de kendince savunmaya geçiyor. Hatta kurguda yazacaklarını unutmamak için "Not al" diyerek kendi kendine konuşuyor. Bu anlatım tarzı Recep Kayalı'nın öykücülüğünü farklı kılan bir teknik olarak değerlendirilebilir mi? Bu teknik okurun öyküyü anlamlandırmasında bir kısıtlama yaratabilir mi?

Kitapta bulunan en keyif aldığım öykülerin başında geliyor Genç Bir Anlatı Ustasının Kendi Halindeki Hikayesi. Kendi adıma kullanmak istediğim tüm anlatım tekniklerini kullandığım, araştırma yaptığım, farklı anlatıcılara sözü bıraktığım bir öykü oldu. Eğer şu zamana kadar ortaya koyduğum öykücülüğümle ilgili bir referans gösterecek olsam seçtiğim öykülerden biri olabilir. Katmanlı öyküleri çok seviyorum. Okura pek çok şey verebiliyorsunuz. Bir sürü oyuncak hediye ediyorsunuz okura. Metnin anlamlandırılmasında bir kısıtlama oluşmaması için başlıkları bir yön tabelası olarak tasarladım. O tabelayı takip ederlerse evlerine varacaklardır. Umarım okuyan herkesin keyif almasını sağlayabilmişimdir.

Genel anlamda gerçekliği iyi kurgulanmış eserlerde yaratılan her karakterin yansıttığı bir sosyolojik okuma vardır. Ve bu eserler, kalıcı olma yolunda toplumsal hafızada bıraktıkları iz oranında da farklı değerler katarlar edebiyat dünyasına. Sizin öykü kişilerinizi incelediğimde her birinin neredeyse birer sosyolojik vak'a olduğunu söyleyebilirim: Sürekli yaptığı bebeklerle dünyayı anlamlandırma çabası taşıyan Türkan teyze, "Dünya etek olsa o eteğin çiçek desenleri arasında uzansam" diyen öğretmen, bilgeliği ta ilk insanlara dayanan Havva Ana, atları kendince nedenlerle çok seven İhsan abi, kurtların dilinden anlayan Yunus, kuşları kendine yoldaş etmiş Süleyman, yağmurun gücüne inanan insanlar, bir yel esse kafasını alıp götürecekti sandığımız kaybettiklerinin yasını tutan Nevzat abi, gül kokulu Mustafa amca, Seher abi, Hoca Ana, çiçek sattığı için kötü olması umulmayan çiçekçi, çok sevdiği için Allah'ın çoktan belasını verdiği sevdiği kıza çorba götüren aşık ve diğerleri... Öykülerinizdeki kişileri seçerken gösterdiğiniz hassasiyeti nasıl açıklayabilirsiniz? Bu seçimde nelere dikkat edersiniz?

Her insan bir hikayedir. Bundan dolayı öykülerimde oluşturduğum tüm karakterlerin hikayelerine öykünün genel yapısının önüne geçmeyecek şekilde yer vermeyi seviyorum. Böylece okur ana hikayenin yanında bir sürü hikayecik okuyabiliyor. Bana zamanlarını veriyorlar. Bu çok değerli bir şey. Ben de öykülerimden boş dönmemelerini bu sayede garanti altına almaya çalışıyorum.

Kitaptaki öykülerinizin her biri kendi gerçekliği içinde çok iyi öyküler. Solucan Koşusu öykünüzde anlatılanları okuyucuya geçirme ve yaşatma hatta okuyucuyu öykünün sonunda bir reçel kavanozuna yüklenen sorumlulukla baş başa bırakma hissini yaratmanız ayrıca takdire şayan. Ben bu öykülerden birini bambaşka bir yere koydum. Gül Masalı öykünüz "masal" sözcüğüne inat bir gerçeği ortaya koyuyor: Masaldaki genç sizsiniz çünkü hayatınıza dair somut verilerle örtüşüyor. Yine öyküde Mustafa amcanın yazdıklarınızla ilgili değerlendirmeleri, sizin öykücülük anlayışınızın kahramanın diliyle anlatılması olarak karşımıza çıkıyor. Bu tespite katılır mısınız?

Kahraman anlatıcının öykü yazarından tamamen bağımsız düşünülmesi imkansız bir durum. Diyalogların, gözlemlerin, iç konuşmaların, atmosferin gerçekçiliğini oluşturabilme adına kendimi çok rahat hissediyorum kahraman anlatıcılığı kullandığımda. Bu da haliye hikayeye geçiyor.

Fesleğenler ve Karantina adlı öykünüzde kuruyan Çift Boynuz Gölü'nden çıkan parçalanmış kadın cesedi, son yıllarda artan kadın cinayetlerine bir gönderme olarak yorumlanabilir mi? Sizin öykücülük anlayışınızda okuyucuya bir mesaj verme kaygısı var mıdır?

Hikayelerde mesaj vermek gibi bir kaygım olmadı hiç. Daha doğrusu hikayeleri bir mesaj üzerine kurmadım. Ancak bu toplumda yaşayan, çoğu zaman rahatsız olan, kötülüğe alışmak istemeyen bir insanım. Kötülüğe alışmak istememe konusunda direniyorum. Kadın cinayetleri de alışmak istemediğim bir kötülük. Hemen bitsin istediğim ve bu kötülük bittiğinde hayatımın geri kalanında katledilen tüm kadınların acısını üzerimde taşımak, bir köşede onlar için yas tutmak, yapılanları unutmamak istiyorum. Onlar bende yaşasın istiyorum. Bu direnç bu hikayede ortaya çıkmış olmalı.

Son olarak şunu sormak isterim: Gelecek günler bize Recep Kayalı'dan başka haberler getirecek mi? Yeni bir öykü kitabı ya da farklı türde bir kitap çalışmanız var mı?

Uzun bir süredir öykümü okuyan, takip eden yazarların, okurların benden daha uzun bir metin yazmam yönünde ısrarları var. Açıkçası bu benim de çok istediğim bir şey. Bilge Kültür Sanat Yayınları ile çok güzel bir bağ kurduk. Geçtiğimiz kış bir Novella dosyasını bitirdim. Allah nasip ederse yakın bir dönemde bu novellayı okurla buluşturacağız. Kendi adıma her sayfasından çok keyif aldığım sizin de sıklıkla vurguladığımız "Recep Tarzı"nı yansıtabildiğim bir dosya oldu. Başta Taşın Deddiği'ne ve bu Novella'ya güvenen, bu iki kitabın da çıkmasına ön ayak olan Adnan Yüksel Bey ve Recep Seyhan'a sizin aracılığınızla teşekkür etmek isterim.

Teşekkürler...

ÇİZGİ

Ayşe KILIÇGİL

GÜN OLUR

Yunus VARLIK

İsmail Çakmak'a

gün olur
ayrılıklar düşer yüreğime
usul usul inerken
yollara karanlık
soyunup yürürüm yılların ağından
kürenir karla tüm kötülükler
dağılır bu yapışkan sis
ve bir besmele yarar
toprağın damarını pervasız
acı tarlası gülistan olur

KÜF

İsmail ÇAKMAK

Acılar mülküdür insanın
Tasarruf hakkında kendisinde
İlişmeyin...
Mecruh, sızısı tinde
Havsalasına sığmayan ince bir bühtân
İçinde karanlığı dahi boğan
Zinhar yalana el sürmemiş bir hakikat çağlar
Yüreğinin tam ortasında
Delili şahsından menkul
Hüsran...
Kamusalardan payımıza düşen
Yeni mahsul duyguların
Natamam iniltileri
Kaybolur yazgının ellerinde...

BİR GÜVERCİN DARLIĞI

Gülizar KILINÇ

Tam bir yerlerde şiir olmalıyım diyorum,
Şairin kalemi kırılıyor o sayfada,
Bir yerlerde şair olmalıyım diyorum,
Kelimeler kaçacak delik arıyor, yok oluyorlar kağıtta,
Bir yerlerde bir hikaye olmalıyım diyorum,
Benim de bir öyküm olmalı anlatacak,
En ünlü yazarlar dilsiz kesiliyor adeta karşımda,
Bir şarkı olmalıyım diyorum,
Birinin dilinde söylenmeliyim sürekli dalgınca,
Besteler beni yazmıyor,
Diller bana çevrilmiyor hiçbir dudakta,
Bir haykırış olmalıyım diyorum,
Bağırmalı derinden gelen bir öfkeyle herkes beni,
En hırçın insan bile susuyor karşımda,
Dilleri lal oluyor adeta,
Sonra,
Bir sus olmalıyım diyorum,
Herkesin dili çözülüyor ansızca,
O zaman diller bana çevriliyor arsızca,
Öfkeler, boğaz patlatan bir sesle uğulduyor kulaklarımda,
O zaman anlıyorum,
Diyorum ki;
Bir ömür susmalar bana,
Öfkeleri en derin yollamak bana,
Gülüşleri bir ömür soldurmak bana,
Başlamayan bir hikayenin finali olmak bana,
Bestecisi olmamış, nakaratı tekrarlanan o şarkı olmak bana,
Yazılmayan o şiirin kırılan kalemi olmak bana,
Kelimelerin kaçacak yeri, deliği olmak bana,
Gözlerimden akmayıp; içimde okyanuslar biriktiren o yaşlar olmak bana,
Her daim susmalar,
Başlayamayıp bitmeyen cümleler olmak bana,
Avazım çıktığıınca bağıramayıp,
Avazım çıktığıınca susmalar ,
Bana,
En çok bana yaraşır azizim,
En çok bana!

ŞİİR

Cansu BATUR

Tam bir yerlerde şiir olmalıyım diyorum,
 Şairin kalemi kırılıyor o sayfada,
 Bir yerlerde şair olmalıyım diyorum,
 Kelimeler kaçacak delik arıyor, yok oluyorlar kağıtta,
 Bir yerlerde bir hikaye olmalıyım diyorum,
 Benim de bir öyküm olmalı anlatacak,
 En ünlü yazarlar dilsiz kesiliyor adeta karşımda,
 Bir şarkı olmalıyım diyorum,
 Birinin dilinde söylenmeliyim sürekli dalgınca,
 Besteler beni yazmıyor,
 Diller bana çevrilmiyor hiçbir dudakta,
 Bir haykırış olmalıyım diyorum,
 Bağırma! derinden gelen bir öfkeyle herkes beni,
 En hırçın insan bile susuyor karşımda,
 Dilleri lal oluyor adeta,
 Sonra,
 Bir sus olmalıyım diyorum,
 Herkesin dili çözülüyor ansızca,
 O zaman diller bana çevriliyor arsızca,
 Öfkeler, boğaz patlatan bir sesle uğulduyor kulaklarımda,
 O zaman anlıyorum,
 Diyorum ki;
 Bir ömür susmalar bana,
 Öfkeleri en derin yollamak bana,
 Gülüşleri bir ömür soldurmak bana,
 Başlamayan bir hikayenin finali olmak bana,
 Bestecisi olmamış, nakaratı tekrarlanan o şarkı olmak bana,
 Yazılmayan o şiirin kırılan kalemi olmak bana,
 Kelimelerin kaçacak yeri, deliği olmak bana,
 Gözlerimden akmayıp; içimde okyanuslar biriktiren o yaşlar olmak bana,
 Her daim susmalar,
 Başlayamayıp bitmeyen cümleler olmak bana,
 Avazım çıktığıınca bağıramayıp,
 Avazım çıktığıınca susmalar ,
 Bana,
 En çok bana yaraşır azizim,
 En çok bana!

BİR DOKTORUN NOTLARI 3

Dr. Nurgül BALDEMİR

İçimde konuşan bir çocuk var. Öyle geveze ki, yerli yersiz anlatmaya başlıyor, susturamıyorum. Yazmak zorunda hissediyorum kendimi.

Bugün hastanenin ziyaret saatinde içimde yine konuşmaya başladı o çocuk. Güvenlik kapısında bekleyen çocukları gördü çünkü bugün. Onlara bakınca kendini gördü. Zemin katta bekleyen çocuklar... Yukarı çıkmaları yasak, yakınlarını ziyaret etmeleri yasak... Çünkü enfeksiyon kapabilirler, hastaneler çocuklara göre değil çünkü...

Galiba biraz da sevdiklerini, yakınlarını hasta halleriyle görmesinler diye konmuş bu yasak... Ya da ben öyle zannetmek istiyorum hala...

Onları görünce 20 yıl öncesine gittim.

Yıl 1999...

Hatırlıyorum da eskiden hastane fotoğrafçıları vardı. O zamanlar babam Dışkapı Devlet Hastanesinde Onkoloji Servisinde yatıyordu. Onu görmeye gitmiştik. Yukarı çıkmamız yasak... Hediye almak istedik. Çiçek de yasak... Okulun ordan bezden yapılmış biri kırmızı biri pembe iki tane gül almıştık ablamla. Üzerine not yazmış, yapıştırmıştık. Heyecanla, biraz da niye'sini bilemediğimiz boğazımıza düğümlenen bir hisle girdik hastaneye.

10 yaşımıydım...

Güvenliğe yakalanmadan bizi yukarı, babamın yanına çıkardılar. Zannediyorum üç ya da altı kişilikti oda, mavi duvarlı... Sonra odaları gezen bir fotoğrafçı gelmişti yanımıza: 'Hatıra fotoğrafı çekeyim mi?' dedi. Babamın cevabını hiç unutmuyorum: 'Sağ olun, ben, çocuklarım beni böyle hatırlasın istemiyorum.'

Mekânı cennet olsun.

Hastanede hatırlanmak istemedi ama ben hiç unutmadığım yanlarıyla her hastada, hasta yakınında, yine hep hatırlarım.

Allah kimseyi sevdiklerinin acısıyla sınamasın. Kimseye sevdiklerinin acısını göstermesin.

Onkoloji Servisinde birçok hastayı görünce hep şükrediyorum. Çok şükür ben babamı hiç acı çeker bir halde görmedim. Hep tertemiz, mütebessim hali kaldı aklımda.

Burada bazen hastalarımızı kaybediyoruz. Nüfus cüzdanlarındaki fotoğraflarına benzetemiyoruz bile bazen. Hastalık, sağlık, ölüm, yaşam hepsi bizim için... İki saniye sonramızın garantisi yok. Keşke hepimiz acısız, tertemiz ölebilesek. Ölümden korkmamak lazım, ölememek de zor bir imtihan. Allah yaşatmasın kimseye böyle acılar.

Hayat zor, çok zor...

Ama kalan olmak da zor...

Babam fotoğraf karesine girmek istemedi ama en çok duamızda olmak isterdi. Bu vesile ile birer Fatiha okursanız güzel bir hatıra alır bizden belki de...

Bu arada çocuklara deyin ki, içeri girmeleri yasak ama eğer onlar dua ederlerse daha iyi olacak sevdikleri, söyledikleri ulaşacak yakınlarına...

Allah tüm hastalara şifa versin, yakınlarına, kendilerine, başlarına gelene sabretme kuvveti versin.

Amin...

EĞİTİM DİRDİM

Mehmet Mustafa ERDAL

Gelecek tasarımıımız nasılsa eğitim tasavvurumuz da ona göre şekillenecektir. Hayata bakışımız insanca olduğu takdirde eylemimiz de anlamlı olacak. Aksi hâlde gemisini kurtaranın kaptan kabul edildiği bir vasattan öteye geçemeyeceğiz. Eğitim tasarlanırken hâlihazırdaki kişisel başarı odaklı yaklaşımın toplumsal hayatımıza ve millet olarak geleceğimize ne gibi katkıları olduğunun sağlıklı bir analizi yapılmalıdır. İnsanın manevi yönü dikkate alınmadığında maddi yönünün pek yavan kaldığı fark edilmeli, bugün insanın dış görünümünü güzelleştirmeye harcanan mesainin anlamlı olmadığı görülerek yarınları inşa ederken ruh yönüyle de insanı ayağa kaldıracak çabayı çocuklarımızdan esirgememeliyiz. Bütün gayretimiz insanlığa nefes aldirabilecek insanlar yetiştirme yönünde olmalıdır. İnsanların ayağını kaydırarak onların alın terinden beslenen, başkalarının sırtına basarak başını göğe erdirmeye hevesinde olan insanlarla toplumun güzel ufuklara yelken açamayacağı aşikârdır.

Ekonomi, dış politika ve terör gibi konular her ne kadar gündemde kendine ön sıralarda yer buluyor olsa da eğitim meselesi hakikatte ülkemizin en temel meselesi olarak önümüzde durmaktadır. Eğitim alanındaki aksaklıklar bahsedilen diğer alanlardaki sorunların da kaynağını oluşturabiliyor çoğu yerde. Eğitim toplumun tamamının kaderini etkileyen bir özelliğe sahip. Buradaki yanlışlıklar milletin geleceğini doğrudan etkiliyor. Eğitim alanındaki eksikliklerin bir an önce tespit edilerek çözüme kavuşturulmasının diğer alanlardaki pek çok sorunun çözümü hususunda olumlu yansımaları olacaktır. İdeal sahibi insanlar için eğitim derdi, dertlerin en güzelidir. Eğitim dünyasında rol üstlenen her kademedeki insanın idealist olabilmesi, eğitim derdiyle dertlenmesi, derde çarenin bulunması yolunda büyük önem taşımaktadır.

Yirmi milyonun üzerinde öğrenciye sahip bir toplumda ülkelerinin geleceği üzerine hayalleri bulunan eğitimcilerin, üstlendikleri vazifeleri ölçüsünde uykularının kaçması gerekir. Eğitimciler; ne yapıyorum, ne yapılmalı ve nasıl yapılmalı sorularının verdiği huzursuzlukla kendilerini diri tutup gayretlerini artırmalıdır. Eğitimcilerimiz; yaptıkları işin ciddiyetinin farkına vararak mesleklerini herhangi bir meslek, yaptıkları işi de asla herhangi bir iş olarak değerlendirmemeli, eğitimi hiçbir zaman alelâde bir geçim kapısı olarak görmemelidir. Bu konuda toplumumuzun eğitim algısı da mutlaka değiştirilmelidir. Ciddî mesai harcanarak neyin eğitim olup olmadığı, eğitimden neyin anlaşılması gerektiği hemen herkesin rahatlıkla anlayacağı sadelikte izah edilmelidir. Eğitimcilerimiz ve fikir adamlarımız bu konuda

üzerilerine düşeni yerine getirmelidir. Eğitimin bir meslek edindirme kursu olarak görülmesi eğitime, dolayısıyla insana yapılmış bir hakaret olarak değerlendirilmelidir. Her türden kabalığın, çirkinliğin, ahlaksızlığın toplum hayatında baskın hâle geldiği şu zamanlarda eğitime sınav başarısı açısından yaklaşmak bizleri, kayıplarının dahi farkına varamayan insanlar durumuna düşürür. Bu sebeple eğitime farklı bir pencereden bakarak işin odağına iyilik, güzellik ve dürüstlük gibi erdemleri koymak uzun vadede toplumumuza ve insanlığa çok şey kazandıracaktır. Aksi hâlde yakın bir gelecekte kaybettiğimiz değerlerimiz için ağıt yakmaktan başka bir şey gelmeyecek elimizden.

Çocuklarını yanlış eğitim anlayışları çerçevesinde başarılı kabul ettikleri kurslara, okullara gönderen anne babaların eğitimden beklentilerinin genellikle saygın bir meslek, bol kazanç ve refah içinde bir hayat olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir. Bu çarka kendini kaptıran insan, başarı uğruna her yolu mubah saydığından genellikle kırıp dökerek, yakıp yıkarak yol almaya çalışıyor. Küçük yaşlardan itibaren çevresindeki herkesi rakip olarak değerlendirmek durumunda bırakılan bu kişiler; el ele tutmak, omuz omuza vermek yerine, çelme takarak adam eksiltmeyi, omuzlara basarak yükselmeyi geçer akçe kabul ediyor. Bu durum o insanlar açısından kazanç olarak görülse de uzun vadede kaybeden yine bu toplum oluyor. Değer yargıları bu şekilde temelinden sarsılan toplum, yanlış doğru, çirkinini güzel olarak görme yanlıgısına teslim oluyor.

Eğitimcilerimiz milletin geleceğini kendilerine dert edinerek yaptıkları işi o şuurla ifâ etmelidir. Eğitimde doğru bir yaklaşım geliştirilebilirse toplumun sağlam bir yapıya kavuşabileceğine, gidişatın değiştirilerek geleceğin de değiştirilebileceğine inanılmalıdır. Milyonlarca insan eğitim çarkının içinde dönüp dururken burada sarf edilen emek, kaybedilen zaman bir şeye değmiyor; eğitim, hayata doğru noktadan temas edemiyorsa durup düşünmek, düşünüp bir çözüm üretmek icap etmez mi? Eğitim derdi, “Derdim bana derman imiş” denilen tarzda dermanını arayanlara aslında ne güzel bir dert!

ZÜLEYHA'NIN AŞK ŞARABI

Hayati YOLCU

Ey Keklik! Züleyha ile Yusuf kıssasından bir kesit anlatayım sana, dinle! Züleyha, zifiri karanlığın tam ortasındaymişçasına, hayali bir şekilde tüm zamanını Yusuf'un hülyalarına dalarak geçirdiği için artık gerçek dünyayı duyumsayamıyordu.

Yusuf'un büyüleyici güzelliği karşısında adeta sarhoş olmuştu Züleyha; hüzünlüydü ama gururluydu da. İhtirası ve hülyası, Yusuf'un iman zırhını ve ihtişamını parçalamak, onu ele geçirmek istiyordu. Bir gün gene Yusuf'a karşı tüm ateşi kabarak göğe doğru yükselmişti. Nefsani hisler öyle dehşet verici yükselmişti ki, şeytan; kulağına günahın tüm seslerini fısıldıyordu.

Bu esriklik haliyle peygamberin gömleğine sarıldı. Yusuf'un bedenine azılı bir hayvan gibi eğilip çöktü. Ama akli birden cilalı, billurlaşmış kireç taşından yapılmış putunu hatırlattı kendisine. Zira bu put onun ayrılmaz bir parçasıydı. Aceleci ve shevi arzularla hareket etmenin verdiği geçici idrakin insanı yanıltması gibi Züleyha da yanıltılmış, aldanmıştı.

Yusuf'tan uzaklaşarak puta taraf yürüdü. Yusuf'un kalbi huzursuzluktan iyice yorgun düşmek üzereydi. Yaptığı yanlışın farkındaydı Züleyha ve putun üzerini, bu yanlışın görünmemesi için örtü ile kapatmıştı. Kadın, planından, içindeki şeytana uyararak bir türlü vazgeçmiyor; onun yüksek sesine uyararak amacının peşini sürüyordu. Yusuf, onun gözlerindeki ihtirası şeytanın gözlerinde görmüştü. Yusuf; korku doluydu ve yüzünü çevirdi bu alev saçan gözlerden, acı içinde bekledi.

Züleyha, Yusuf'un bu halini görünce yalvar yakar eteğine sarıldı. Hayalinin, bu ağır, ezici karanlığın içinde yitip gitmesini istemiyor; kendini ümitsizlik girdabından sıyrıp aşkının filizlerini Yusuf üzerinde görmeyi diliyordu. Yalvardı:

—Yusuf'um, dedi yumuşak ve üzgün bir dille. Kalbin, bana karşı neden bu kadar katı; yüzün, bakışların neden gergin, isteksiz...

Odanın içinde derin ve bir o kadar hırslı duygularla adımlamaya başladı. Yusuf'un ruhunda, kendisine dair eksikler vardı; bunun farkındaydı. Onun, kendisine yakınlık duyması olanaksız bir şeydi. Bu hislerle sınırları yerinden oynadı:

—İçimdeki çılgınlıkları duymuyor musun? dedi Züleyha. Yüreğim dağıldı, perişanım Yusuf...

Yusuf, allak bullak olmuştu. Başını eğdi. Onu oracıkta öyle bir ağlama tuttu ki, gözyaşları bir derenin coşkun suyu gibi berraktı. Adeta tüm bedeni şeytanın bu kızgın alevine karşı suyun azizliği ve temizliği ile korunuyordu. Önce duaya durdu ve sonra konuştu Yusuf:

—Bu hülyanı terk et, dedi. Ben sana hainlik yapamam. Sen şu taş parçasının bakışlarından rahatsız olur, sıkılırken ben nasıl olur da Allah'ın huzurunda utanmam, kendimi şeytandan sakınmam. O ki, hayatımızı bize servet olarak verdi. Bu varlığı anlık bir zevke feda etmek akıl karı mıdır? Hem sonra hangi nedamet bu serveti geri getirebilir? Yüzünü şimdi karartanlar, yarın aydın yüzlerle nasıl buluşsun?

Öyle ya! Ömrünün sermayesini bir kez kaybettin mi, sonradan pişman olsan, ne yazar! Çehremiz kanlansın diye şarap içenler, sonunda yüzlerinin sarardığını görünce kahrolurlar. Özrün varsa bugün söyle çünkü yarın söyleyemeyeceksin.

KURŞUNİ VE HİSLİ KELİMELER

Enes Ali ALTINTAŞ

Beni gözlerimle görmüyorum.

Gözlerim gerçek beni görecek kadar liyakat sahibi değil.

Beni ne biliyorum, ne de kaçıyorum benden.

Bana ne ulaşabiliyorum, ne de tutunabiliyorum.

Ne kadar yaklaşısam kendime, bir o kadar da uzaklaşıyorum.

Artık sadece sessizliğin ardındaki uğultuyu dinlemek için açıyorum kulaklarımı.

Parmaklarım kalemle sevişirken geceleri, kağıda kusuyorum bütün sevgimi, nefretimi.

Anlamsız kelimelerden güzel cümleler çıkarır gibi.

Yıllardır ayrı kalmış iki kelimeyi, kurşun kalemle birleştirir gibi.

Bütün keşkelerimden beraat edip yeni pişmanlıklar arar gibi.

Başboş ve kurumaya terk edilmiş bir çiçeğin, çaresiz gibi görünen susuzluğunu dindirmek için ağlar gibi.

Kafamın içindeki keşmekeşten kaçmak, yağmurlu günde ıslanmadan dolaşmak kadar imkansız artık.

Beni benden alıkoymaya çalışmak, bana ihanet etmek kadar günahkar ve saygısız.

Dolunay her gelişinde ihtiraslı, cümlelerim ise yirmi sekiz gün yıldızsız.

Kalbim ne kadar soğuksa, ellerim de bir o kadar temiz.

Artık.

Hiç olmadığı kadar imkansız.

Beni yakıp kül eden bu yangından kurtulmak.

Ve hiç olmadığı kadar cezbedici artık, hüzünlü şiirler dinlerken sigaralar yakmak.

5475 GÜN

Züleyha KANDEMİR

- Geç mi kaldım, dedi adam.
- Evet, dedi kadın. 5475 gün geç kaldım.
- Oldu mu sahi o kadar?

Sustu kadın.

Konuşmak artık gereksiz ve manasızdı. 5475 gün boyunca kim bilir kaç milyon kelime etmişti; adama göre o kelimeler gereksizdi bir zamanlar, kadına göre şimdikiler...

-Yeniden... dedi adam.

Acı bir tebessüm yolladı kadın, adam bunu görmedi, başını yavaşça çevirdi kadın.

Hiçbir kelimenin, hiçbir gülüşün, hiçbir eylemin geriye sarmaya imkân vermeyeceğini ikisi de biliyordu aslında.

Geç kalınlık, sadece bir geç kalınlık değildi. Yitirilen nice güzel duygular, tükenen umutlar, heyecanlar, sevinçler, yüzümüze eklenen çizgilerdi. Kalpte açılan yaralardı.

Dalları kırılmış bir ağacın acısını hâlâ hissettiği ve artık yeşermeyeceğini bildiği, hiçbir özrün telafi edemeyeceği noktaya gelmişti. Hangi çiçek yıpranan duyguları iyileştirebilir, hangi güzel söz alınımızdaki kırışıklıkları düzeltebilirdi? Bazen öyle anlar vardır ki ne yapsanız çözümsüzlüktür sonucu. O yüzden hiçbir şey yapmak gelmez içinizden. İşte tam bu hâldeydi kadın. Konuşmak mı, susmak mı, gülmek mi, ağlamak mı, kalmak mı, gitmek mi? En iyisinin susmak olduğunu düşündü kadın. Uzaklara baktı, ilginç bir manzara seyredencesine uzaklara baktı derin derin ve sadece sustu.

Artık konuşma sırası adamdaydı ya da adam öyle zannetti. Fakat, çünkü, sen, ben... dolu cümleler kurdu adam. Kadın uzaklara bakarak dinledi yine. 'Fakat ve çünkü' ile kurulan cümlelerden hayır gelmeyeceğini düşündü. 'Ben ve sen' diye mırıldandı içinden. İki ayrı kelimeydi 'ben' ve 'sen'. Tek kelime olmalıydı ikisi. Tek kelime olmasını istedi kadın hep, 5475 gün boyunca.

Bir an konuşmak istedi kadın, derin bir nefes aldı, adamın yüzüne baktı, 5475 günün içinden güzel bir an bulmak istedi, o anın hatırına konuşmak istedi. Uzaklara baktığı gibi uzun uzun baktı adama fakat bulamadı konuşmaya motive edecek ışığı.

Yine başını çevirdi öte tarafa. Keşke deniz olsaydı bu şehirde, diye kendisiyle konuşmaya başladı. Adamın senli benli cümleleri artık fonda kalmıştı. Anlatıyordu adam kadına, kadınınsa anlatacakları artık sadece kendineydi.